

Uppgifter

VFU-kurs 9U00010

Uppgifterna kan ses som en konkretisering eller ”operationalisering” av kursmålen och är tänkt att kunna användas som ett stöd för att öva på att uppnå kursmålen och även ett stöd för att avgöra om kursmålen nåtts.

Nedan återfinns några *förslag och exempel* på uppgifter att arbeta med under VFU. Den studerande har dock i samspel med sin handledare stora möjligheter – och uppmanas till – att anpassa och förändra de föreslagna uppgifterna, eller konstruera helt egna uppgifter, så de blir mer lämpade för de förutsättningar som finns i den aktuella verksamhet man befinner sig i.

I kursen finns även en obligatorisk examinerade uppgift – SRE1. Uppgiften är individuell och skriftlig och finns beskriven sist i detta dokument.

Observera och reflektera över hur barns språk- och matematikutveckling på olika sätt simuleras i verksamheten

Mål

- observera, reflektera över och dokumentera barns kunskaper och erfarenheter som grund för planerad undervisning

Observationerna riktas in på **hur språk och matematik stimuleras på olika sätt i verksamheten**. Du ska observera både planerade och spontana pedagogiska situationer (se nedan). Genom samtal ska du också ta reda på hur förskollärarna tänker kring språk- och matematikundervisning och kring det som händer i verksamheten under observationerna.

Dokumentera dina observationer med hjälp av anteckningar och/eller foton/film. Du måste ha vårdnadshavares skriftliga medgivande om du filmar/tar kort där barn blir synliga! Du måste också försäkra dig om att du har barnens medgivande.

Observera följande områden (ta hjälp av frågorna under varje område):

- **Miljön** (ute och inne)
Vilka förutsättningar finns för matematik och språk i den fysiska miljön? Hur interagerar barn och vuxna med miljön och på vilka sätt ser du att språkligt och

matematiskt lärande skapas i detta samspel? Ser du några skillnader mellan olika barn (grupper) och hur de interagerar med den fysiska miljön?

- **Dagligen återkommande aktiviteter/rutiner**

Exempelvis måltider, på- och avklädning, toalettbesök/blöjbyten, läsning, samling etc. Observera när och hur barnen använder sig av matematik i någon form i dessa situationer. Vad händer och vilka samtal uppstår vid dessa tillfällen – med eller utan matematikinnehåll? Används främst deiktiskt språk ("här och nu")? När används (om alls) expansivt språk (samtal kring icke närvarande fenomen eller avlägsna händelser)? Vilken typ av vardagsmatematik – om någon – förekommer i samtalen? Hur fångas detta upp i samtal och utvecklas mellan barn och vuxna? Hur hjälper förskollärarna till med barns begreppsutveckling (från vardagligt språk till "vetenskapliga" begrepp?) Vilken typ av frågor ställs av lärare och barn? Hur besvaras frågor? Vilka förutsättningar skapas för barnen att använda språk? Ser du några skillnader i hur samtal utvecklas med olika barn?

- **Lek**

Observera språk och matematik i barnens lek. Hur pratar/interagerar barnen med varandra? Hur använder de språk? Finns fler än ett språk representerade? Hur använder barnen sina kroppar, röster, blickar, artefakter m.m.? Kan du se någon vardagsmatematik i barnens lek? Hur interagerar förskolepersonalen med barnen i lek? Vilka variationer finns i det du ser? Ser du några skillnader i leken mellan barn som talar svenska som andraspråk och barn som talar svenska som ett förstaspråk? Hur yttrar sig dessa skillnader?

- **Planerade aktiviteter där matematiklärande och språkutveckling är i fokus**

Förekommer planerade aktiviteter med syfte att undervisa i språk och/eller matematik? Hur ser dessa ut? Hur gör förskollärarna när de planerar, genomför och följer upp aktiviteter? Hur fungerar dessa aktiviteter i relation till övrig undervisning och allt annat som sker på förskolan?

Reflektera över hur det du observerat ovan kan ligga till grund för, och påverka, kommande planerade undervisningsaktiviteter

Planera, genomför och utvärdera organiserade undervisningssituationer

Mål

- planera, genomföra och utvärdera undervisning i förskolan i relation till språk och matematik utifrån gällande styrdokument och relevanta teoretiska perspektiv för att stimulera barns utveckling och lärande

Planera, genomför och utvärdera minst två olika undervisningssituationer. Fokus i undervisningen kan vara riktat antingen på matematik eller språk, eller en kombination av båda. Viktigt dock att såväl matematik som språk är fokus i minst en av undervisningssituationerna.

Om du väljer en undervisningssituation där du fokuserar på både matematik och språk, kan ett förslag vara att välja ett matematiskt innehåll (t ex något inom taluppfattning, eller rumsuppfattning) medan du låter formen på undervisningen ha ett språkutvecklande fokus. Syftet med undervisningsaktiviteten kan då handla om begreppsutveckling inom vardagsmatematik t ex.

I planeringen ska du ta utgångspunkt i de förutsättningar som finns på din VFU-plats. Tillsammans med din handledare ska du välja ett lämpligt innehåll för undervisningen och lämpliga tillfällen att genomföra den. Fundera kring grupp sammansättning och organiseringen av det fysiska rummet liksom lämpliga (analog och digitala) material att arbeta med. Andra viktiga utgångspunkter är anpassning till barngrupp och redan planerade aktiviteter/teman/projekt i verksamheten.

Genomför gärna varje undervisningsaktivitet minst två gånger

I ditt arbete ska du utgå ifrån **relevant litteratur** från de båda campuskurserna i språk och matematik samt från aktuella styrdokument.

Uppgiften görs i flera steg:

Planering av aktivitet

- Du skriver en **skriftlig planering** (använd gärna det planeringsverktyg som din VFU-plats använder).
- Fokusera på de didaktiska frågorna Vad? När? Hur? Varför?
 - Vad är syfte? Vad vill du att barnen ska lära sig? Koppla till läroplanen
 - När ska du genomföra undervisningen?
 - Hur ska barnen lära sig?

- Varför ska barnen lära sig? Har de visat intresse? Är det en del av avdelningens projekt?
- Hur ska du dokumentera din undervisning ?
- Visa din handledare innan undervisningstillfället

Genomför din planerade undervisning

- Hur gick det till?
- Vilka barn var med?
- Hur dokumenterar du? dels ditt agerande dels barnens agerande

Utvärdera din planering och undervisning (Även om det första genomförandet gick bra finns det alltid saker som kan utvecklas)

- Fundera över om syftet med undervisningen uppnåddes och vad detta i så fall berodde på.
- Blev undervisningen som du hade planerat?
 - Om ja varför?
 - Om nej varför?
- Värderar din egen insats
 - Vad gjorde du bra och vad skulle du kunna göra bättre
 - Vad tar du med dig till nästa gång du genomför undervisningen?
 - Diskutera din insats med din handledare och var lyhörd för konstruktiv kritik
- Vad kan du göra för att koppla, integrera och öva på några av de övriga målen i VFU-kursen?
 - Anpassa kommunikation till målgrupp och situation
 - Ta initiativ till interaktion med barn, vårdnadshavare och arbetslag
 - Reflektera över ditt professionella agerande i relation till förskolans värdegrund
 - Beakta demokratiska värderingar och barns delaktighet
- Revidera din planering

Genomför undervisningen igen efter din revidering.

- Hur gick det den här gången?

Reflektera tillsammans med din handledare

- När du har genomfört ovanstående delar i uppgiften ska du reflektera över det du gjort. Först på egen hand då du skriver ned dina tankar om din egen insats och de val du gjort, sedan tillsammans med din handledare. Sträva efter att visa självinsikt och lyhördhet för konstruktiv kritik.

Planera, genomför och utvärdera spontana undervisningssituationer

Mål

- planera, genomföra och utvärdera undervisning i förskolan i relation till språk och matematik utifrån gällande styrdokument och relevanta teoretiska perspektiv för att stimulera barns utveckling och lärande
- anpassa kommunikation till målgrupp och situation.

Det är bra om du kan vara öppen för/utarbete strategier och metoder för att fånga upp delar av det du planerat även i spontana sammanhang och vardagliga situationer som uppstår. Tanken är att du på så sätt skapar ett språk- och matematikstimulerande arbetssätt som kan genomsyra barnens vardag snarare än isolerade aktiviteter.

Undervisningen i spontana situationer (inbäddad undervisning) ska du försöka träna på så ofta du kan under hela VFU-perioden!

För att din handledare ska kunna finnas i närheten även i sådana spontana sammanhang kan ni med fördel välja en **specifik vardagssituation** (exempelvis matsituation eller hallsituation) under en period (ca 5 arbetsdagar) där du arbetar lite mer fokuserat med just detta.

Att stimulera barns språk, matematiska förståelse och begreppsutveckling i vardagligt samspel och utifrån ett i stunden uppkommen gemensam uppmärksamhetsfokus/intresse är väldigt gynnsamma förutsättningar för att bedriva undervisning. Det går att planera för inbäddad undervisning även om det inte helt går att förutse exakt när, med vem/vilka, exakt på vilket sätt eller precis vad som kommer att vara innehållet för undervisningen. Din planering för att bedriva inbäddad undervisning handlar därför om att fundera på hur du kan förfina dig själv som verktyg i detta vardagliga samspel.

Man talar ibland om att sätta på sig specifika perspektivglasögon ("matematikglasögonen" eller "språkglasögonen") och ha en handlingsberedskap för hur man kan respondera på det man ser i barnens aktiviteter i olika situationer (jmf lekresponsiv undervisning).

Det kan även vara bra att bygga upp en förståelse, känsla för och kännedom om, vilka situationer, platser eller aktiviteter i verksamheten som är extra troliga att barnen spontant använder språk och matematik. Dessa situationer, platser eller aktiviteter är då extra lämpliga för att sätta på sig sina perspektivglasögon

Under en veckas tid (vid minst 5 tillfällen) ska du sedan fokusera på att **skapa inbäddad undervisning i samspel med barn i den vardagssituation som du har valt.**

Uppgiften görs i flera steg:

Förberedande observation och reflektion

- Observera barnens lek under en viss tid för att identifiera lämpliga situationer, platser eller aktiviteter och vad som förekommer där och då. Vad å handlar barnens kommunikation och interaktion om? Vilka teman och intressen ligger till grund för detta. Skriv sedan en kort reflektion om vad som observerats och hur dessa insikter kan användas i planeringen

Planering

- Se till att dina perspektivglasögon ("matematikglasögon" / "språkglasögon") är kalibrerade och är lämpligt inställda i relation till styrdokument och didaktisk teori samt förväntad aktivitet i barngruppen.
- Se till att ha en plan för handlingsberedskap och för hur du ska agera responsivt i din interaktion med barnen.
- Följande frågor kan hjälpa dig i din planering för undervisning i spontana situationer
 - Hur **lyssnar du** i samspel med barn? Fundera på hur du lyssnar både till verbalt tal och till andra (kroppsliga) uttryck. Hur kan du göra dig mer nåbar/uppmärksam på det som barn uttrycker verbalt och med sina kroppar? Fundera på hur du kan göra i olika vardagliga situationer (måltid, utevistelse, toalettbesök, tambursamspel mm).
 - Hur använder du din **röst**, verbalt **språk**, din **kropp** och den **fysiska miljön** när du samspelar med barn? Finns det något av dessa du vill utveckla?

Reflektera kring ovanstående tillsammans med din handledare. Var uppmärksam och sträva efter att visa självinsikt och lyhördhet för konstruktiv kritik.

Genomförande

- Genomför din planerade spontana undervisning. Det är en fördel om din handledare kan vara närvarande som observatör. Om det finns möjlighet dokumentera gärna aktiviteten, inklusive interaktionen med barnen.

Utvärdering

- Reflektera över den genomförda spontana undervisningen. Vad fungerade bra och vad kan förbättras? Hur reagerade barnen? Var de engagerade? Värdera din egen insats och agerande.
- Reflektera tillsammans med din handledare kring ditt genomförande. Var uppmärksam och sträva efter att visa självinsikt och lyhördhet för konstruktiv kritik.

SRE1 – Skriftlig reflektion

I slutet av VFU-perioden ska du skriva en text där du förväntas reflektera kring **ditt professionella agerande** i relation till **förskolans värdegrund** och hur du har beaktat **demokratiska värderingar** och **barns delaktighet** under din VFU.

Den skriftliga reflektionen examinerar följande kursmål:

- reflektera över sitt professionella agerande i relation till förskolans värdegrund
- beakta demokratiska värderingar och barns delaktighet

Uppgiftens utformning och innehåll

I texten ska du, med utgångspunkt i denna VFU-period, reflektera över ditt professionella agerande i relation till förskolans värdegrund och demokratiska uppdrag. Du ska visa på din förmåga att anpassa ditt ledarskap för att bidra till ökad likvärdighet avseende barns olikheter och olika erfarenheter.

Välj gärna ut ett konkret exempel på något som hände under din VFU som utgångspunkt för din reflektion.

Fokus ska vara kring ditt eget förhållningssätt och agerande. Hur agerade du i denna situation för att göra barnet/barnen delaktiga? Hade du kunnat ändra något i ditt agerande? Hur gjorde du för att anpassa ditt förskolepedagogiska ledarskap för ökad likvärdighet avseende barns olikheter och olika erfarenheter? Varför valde du att göra på ett visst sätt? Skulle du göra annorlunda om en liknande situation presenterade sig i framtiden? Vad drar du för slutsatser för din egen utveckling som pedagog?

I texten ska du **referera** till *Läroplanen för förskolan* (Skolverket, 2018). Utöver läroplanen ska du också referera till *minst* en text från:

- språkkursen (9U009)
- matematikkursen (9U0008)

Du ska skriva en **referenslista** enligt APA7.

Kom ihåg att ange sidnummer i den löpande texten!

Omfattning och formalia

- Texten ska vara **700 - 900 ord** lång (exklusive referenslistan) och lämnas in i Word eller pdf-format.
- **Texten ska skrivas självständigt** och med egna ord. Det är inte tillåtet att samarbeta i arbetet med uppgiften.
- Det är **inte** tillåtet att använda generativ AI i någon del av texten.
- Referenstekniken ska följa APA7-systemet med tillägg om att löpande **hänvisa till sidor i litteraturen**.
- Skriv ditt namn, kurskod och provkod i sidhuvudet.
- Deadline för inlämning: **söndag v.17 (27 april kl 23.59)**